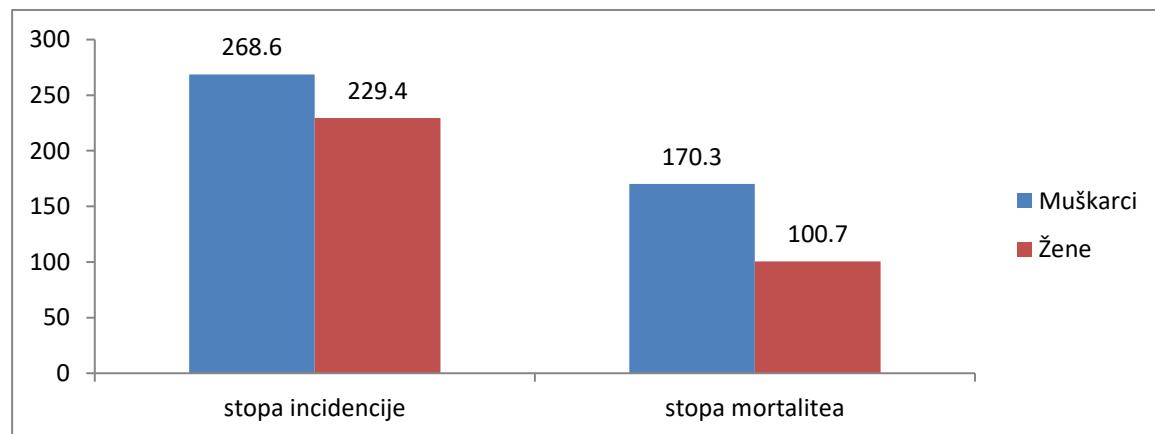

ANALIZA OBOLEVANJA I UMIRANJA OD MALIGNIH TUMORA KOD ŽENA U MAČVANSKOM OKRUGU U 2016. GODINI

Posle kardiovaskularnih bolesti, maligni tumori predstavljaju najčešći uzrok i obolevanja i umiranja u našoj zemlji. Prema podacima Registra za rak Mačvanskog okruga , tokom 2016. godine, od svih vrsta malignih tumora je registrovano **1.428** novoobolelih osoba (**764 muškarca i 664 žene**). Prema istom izvoru, tokom 2016. godine je **835 osoba** oba pola umrlo od raka (**502 muškarca i 333 žene**).

Standardizovane stope incidencije iznosile su 268,6 na 100.000 za muškarce i 229,4 na 100.000 za žene, a standardizovane stope mortaliteta su iznosile 170,3 na 100.000 za muškarce i 100,7 na 100.000 za žene.

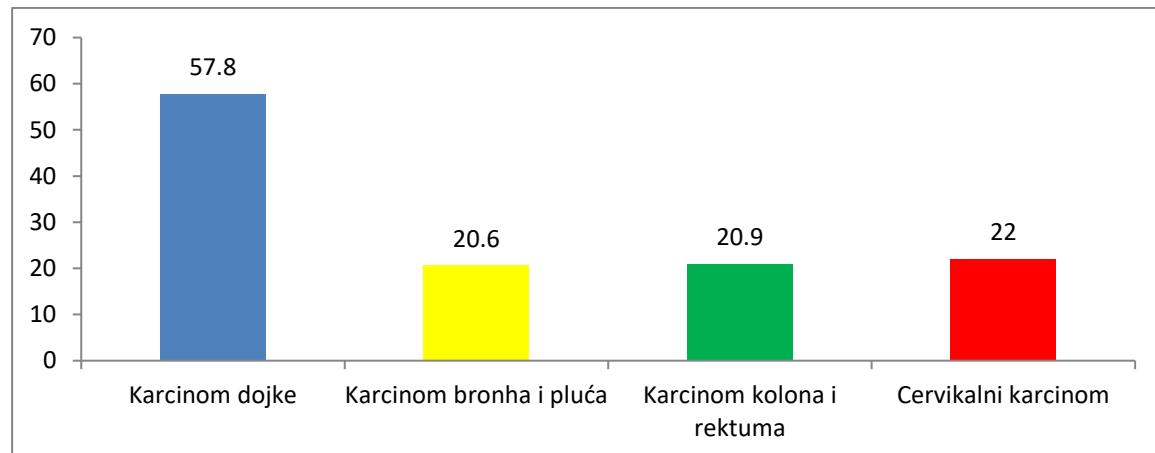
Grafikon 1. Stope incidencije i mortaliteta od malignih tumora po polu na teritoriji Mačvanskog okruga u 2016.godini

U toku 2016.godine vodeće lokalizacije i u obolevanju i u umiranju kod žena u Mačvanskom okrugu su bili rak dojke, bronha i pluća, maligni tumori kolona i rektuma i rak grlića materice. Ove četiri lokalizacije raka kod žena u Mačvanskom okrugu su odgovorne za manje od polovine svih novoobolelih i polovinu svih umrlih osoba ženskog pola od raka u 2016. godini. Tokom 2016. godine od raka dojke je obolelo 159 žena svih uzrasta (ASR(W) =57,8/100.000) i umrlo 57 osoba ženskog pola(ASR(W) =16,5/100.000), od malignih tumora bronha i pluća je obolelo 65 žena svih uzrasta (ASR(W) =20,6/100.000) i umrlo 63 osobe ženskog pola (ASR(W) =18,7/100.000), malignih tumora kolona i rektuma obolele su 63 žene svih uzrasta (ASR(W) =20,9/100.000) i umrlo 29 osoba ženskog pola (ASR(W) =9,2/100.000) i **od cervikalnog raka je obolelo 49 žena svih uzrasta (ASR(W) =22,0/100.000) i umrla je 21 osoba ženskog pola (ASR(W) =8,1/100.000).**

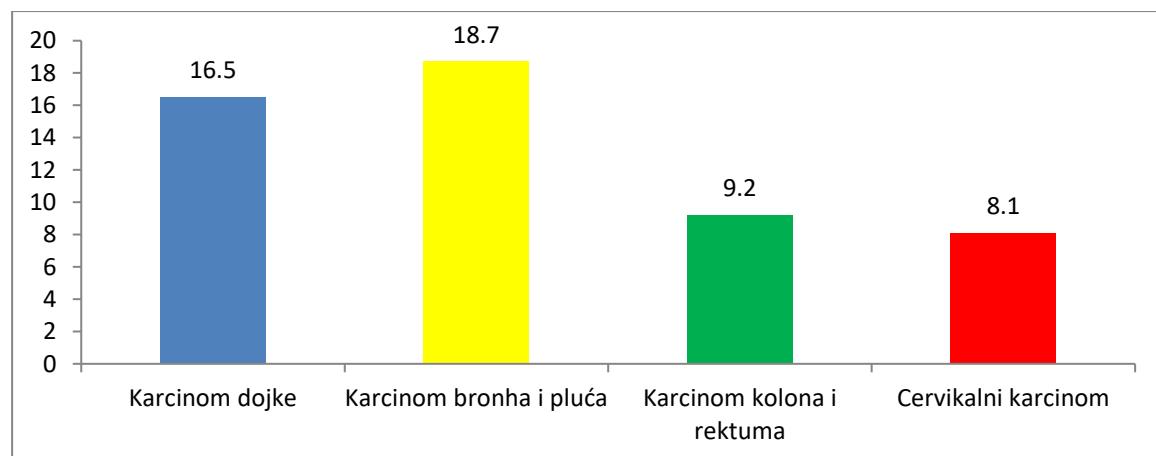
*ASR(W) je standardizovana stopa sveta na 100.000 stanovnika

Grafikon 4. Vodeće lokalizacije oboljevanja od karcinoma kod žena na teritoriji Mačvanskog okruga u 2016.godini

Rak grlića materice se nalazi na četvrtom mestu po boju obolelih i umrlih na našem okrugu, ali je zabrinjavajuće što je viša ASR(W) obolelih, **koja nam ukazuje da nam više oblevaju mlađe žene.**

Grafikon 5. Stope mortaliteta karcinoma kod žena na teritoriji Mačvanskog okruga u 2016.godini

PREVENCIJA RAKA GRLIĆA MATERICE

Prevencija malignih bolesti ima ogroman javno-zdravstveni potencijal i predstavlja najefikasniji pristup u kontroli malignih bolesti, jer na približno dve trećine faktora rizika koji su odgovorni za nastanak raka moguće je uticati, menjati ih ili ih potpuno eliminisati. Čak 40% malignih bolesti može biti izbegnuto jednostavnim merama: prestankom pušenja, ograničenim konzumiranjem alkohola, izbegavanjem suvišnog izlaganja suncu, zadržavanjem prosečne težine konzumiranjem zdrave hrane, vežbanjem, kao i zaštitom od infekcija koje se mogu razviti u rak.

Ukoliko do bolesti ipak dođe, njen je ishod moguće poboljšati ranim otkrivanjem, adekvatnim lečenjem i rehabilitacijom uz odgovarajuće palijativno zbrinjavanje.

U Srbiji su doneti nacionalni programi za **skrining raka grlića materice**, raka dojke i kolorektalnog raka, koji će u narednom periodu značajno smanjiti obolevanje i umiranje od navedenih lokalizacija malignih tumora.

Skriningom na karcinom grlića materice obuhvaćene su žene uzrasta od 25 do 64 godine, koje se pozivaju na preventivni ginekološki pregled i Papa test jednom u tri godine.

Evropska asocijacija za rak grlića materice (ECCA) je dala preporuke za obeležavanje Nedelje prevencije. Preporučene aktivnosti sa odnose na:

- distribuciju edukativno-promotivnog materijala na javnim mestima, kao i pružanja saveta i informacija o značaju korišćenja dostupnih preventivnih programa,
- organizovanje edukativnih seminara za stanovništvo u lokalnoj zajednici u školama, na fakultetima, u radnim zajednicama,
- organizovanje tribina za roditelje o značaju HPV imunizacije kao mera preventive,
- organizovanje predavanja o prevenciji raka grlića materice za adolescente u srednjim školama,
- održavanje seminara o prevenciji raka grlića materice namenjenih studentima medicine kao i zdravstvenim radnicima,
- **javne manifestacije, nastupi na medijima sa preporukama o značaju PAP-a pregleda, kao i odziva na skrining raka grlića materice.**

Načelnik,

Centra za kontrolu i prevenciju bolesti

dr Dragana Radojičić-epidemiolog